

FERENCZY KÁROLY

1862-1917

HERRER CÉZÁR PORTRÉJA 1899-1900

OLAJ, PAPIRLEMEZ 38 X 31 CM

JELZÉS NÉLKÜL

EMLÍTVE: GENTHON ISTVÁN: FERENCZY KÁROLY
BUDAPEST 1963 P.65, N.197

PROVENIENCIA: HERRER CÉZÁR FIÁNAK A TULAJDONA

IRODALOM:

MŰCSARNOK, FERENCZY KÁROLY EMLÉKKIÁL-
LÍTÁSA 1922 JAN.-FEBR.

BEVEZETŐ: PETROVIDS ELEK.

GENTHON ISTVÁN: FERENCZY KÁROLY (1862-
1917). BUDAPEST, 1953.

GENTHON ISTVÁN: FERENCZY KÁROLY ARCKÉ-
PEI. A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁ-
CIÓS KÖZPONT ÉVKÖNYVE 1954-55.
BUDAPEST, 1957. 335-348.

GENTHON ISTVÁN: FERENCZY KÁROLY.
BUDAPEST, 1979. OEUVRE KAT. NO. 197.

GENTHON ISTVÁN KUTATÁSA SZERINT FERENCZY KÁROLY, A NAGYBÁNYAI ISKOLA VEZETŐ MESTERE ÖSSZESEN 351 FESTMÉNYT HAGYOTT RÁNK, ÉS ENNEK A MENNYISÉGNEK EGYNEGYEDE VOLT ARCKÉP. A 83 PORTRÉT FERENCZY MAGÁRÓL, CSALÁDJA TAGJAIRÓL, BARÁTAIRÓL FESTETTE, A TÖBBIT PEDIG MEGRENDELÉSRE KÉSZÍTETTE.

HERRER CÉZÁR, AZ 1868-BAN LUANCÓ-BAN SZÜLETETT ÉS 1919-BEN BUDAPESTEN ELHÚNYT SPANYOL FESTŐ, AKI 1898-BAN NAGYBÁNYÁN TELEPEDETT LE, FERENCZY LEGSZÜKEBB BARÁTI KÖRÉHEZ TARTOZOTT. FERENCZY TÖBBSZÖR IS MODELLJÉÜL VÁLASZTOTTA, BENSŐSÉGES KAPCSOLATUK BIZONYÍTÉKAKÉNT.

HERRER CÉZÁRT ELŐSZÖR 1899-BEN FESTETTE MEG. GENTHON "REMEKMŰVŰ KÉPMÁSNAK" MINŐSÍTI EZT AZ 54,5 X 37 CM-ES OLAJKÉPET. MIVEL EZ A FESTMÉNY A TÖBBIEKHEZ HASONLÓAN HERRER CÉZÁR ÖZVEGYÉNEK, DRUMÁR ALEXANDRINNAK, MAJD FIÁNAK, HERRER PÁLNAK A LAKÁSA FALÁN FÜGGÖTT, AZ 50-ES ÉVEKBEN VÁLT CSAK ISMERTTÉ, AKKOR REPRODUKÁLTÁK ELŐSZÖR. MÁS VOLT A HELYZET A KÖVETKEZŐ FESTMÉNYEKSEL. 1904-BEN KÉT KETTŐSPORTRÉ KERÜLT KI A MŰVÉSZ EGSETJE ALÓL, MÉRETEN IS ALIG KÜLÖNBÖZVE EGYMÁSTÓL. AZ EGYIK 91 X 92,5 CM, A MÁSIK 90 X 96 CM. A KISEBBIK FESTMÉNY A FŐVÁROSI KÉPTÁRBA KERÜLT, ÍGY SZÁMOS REPRODUKCIÓBÓL ISMERT. A CSALÁDNÁL MARADT HARMADIK FESTMÉNYT UGYANCSAK AZ ISMERETLEN SÉG HOMÁLYÁ FEDTE. BÁR GENTHON AZ OEUVRE KATALÓGUSBA FELVETTE, NEM FORDÍTOTT GONDOT A REPRODUKÁLÁSÁRA, HISZEN A FERENCZY-HERRER KAPCSOLAT ILLUSZTRÁLÁSÁRA MIND ISMERTSÉGE, MIND MÉRETE MIATT MEGFELELŐBBNEK BIZONYULT A MÁSIK KETTŐ, AVAGY HÁROM FESTMÉNY.

GENTHON ISTVÁN AZ 1906-OS ÉVET A KÍSÉRLETEZŐ JELLEGŰ, KIS MÉRETŰ KÉPEK SZÜ-

LETÉSE ÉVEKÉNT JELLEMZI. MÉRETE MIATT A 38 X 31 CM-ES HERRER CÉZÁRT ÁBRÁZOLÓ OLAJPORTRÉ ILLIK A TÖBBI KÖZÉ, ÍGY LOGIKUSNAK TŰNIK A FELTÉTELEZÉS, HOGY EKKOR KELETKEZHETETT. AZÉRT IS ELKÉPZELHETŐ EZ, HISZEN REMEK AJÁNDÉK LEHETETT A MŰVÉSZ SZÁMÁRA, AKI EBBEN AZ ÉVBEN ÉRTE EL LEGNAGYOBB SIKERÉT, PÁHOLYBAN CÍMŰ, ARTISZTIKUS MODORÚ KÉPÉVEL ELNYERVE A LIPÓTVÁROSI KASZINÓ DÍJÁT. A FELTÉTELEZÉSNEK AZONBAN NÉHÁNY DOLOG ELLENTMONDANI LÁTSZIK. FERENCZY 1906-BAN MÉG NÉGY PORTRÉT FESTETT. EZEK EGYTŐL-EGYIG IGEN NAGY MÉRETŰEK. A KÖVETKEZŐ ÉVBEN MÉG NÖVELTE A MÉRETEKET, HOGY AZ 1908-BAN FESTETT KETTŐS PORTRÉNÁL MÁR A MÁSFÉL MÉTERT IS ELÉRJE, SŐT TÚLHALADJA (141,8 X 163 CM). KIS MÉRETŰ PORTRÉFESTMÉNY NEM ILLESZKEDIK EKKORI MŰVEI KÖZÉ. A PAPIRLEMEZ ALAPANYAG HASZNÁLATÁVAL UGYANEZ A HELYZET. BÁR ELSŐSORBAN VÁSZNRA FESTETT, A PAPIRLEMEZ SEM VOLT IDEGEN TŐLE. EZT AZ ALAPANYAGOT AZONBAN LEGINKÁBB AZ 1894-1902 KÖZÖTTI ÉVEKBEN HASZNÁLTA. PORTRÉT, ELTEKINTVE LEGELSŐ MUNKÁJÁTÓL ÉS 1911-BEN FESTETT NŐI PORTRÉJÁTÓL ALIG FESTETT ERRE AZ ANYAGRA, DE A HERRER CÉZÁR PORTRÉJÁHOZ LEGINKÁBB HASONLÍTÓ PORTRÉT UGYANILYEN PAPIRRA FESTETTE. EZ A KÉP 1900-BÓL VALÓ ÉS MAGÁT A MŰVÉSZT ÁBRÁZOLJA. MÉRETÉBEN IS A HERRER CÉZÁR PORTRÉJÁNAK A TÁRSA, 37 X 28 CM. A LEGKÖZELEBBI ROKONSÁG AZONBAN A KÉT FESTMÉNY SZEMLÉLETÉBEN ÉS FESTÉSMÓDJÁBAN FEDEZHETŐ FEL, AMI ARRA ENGED KÖVETKEZTETNI, HOGY A HERRER CÉZÁRRÓL KÉSZÜLT PORTRÉ 1906-NÁL JÓVAL KORÁBBI, 1899-1900-BAN IS KELETKEZHETETT.

A DATÁLÁS PONTOSÍTÁSÁT A FESTMÉNY ÖSSZEVETÉSE A TÖBBI HERRER CÉZÁRRÓL KÉSZÜLT PORTRÉVAL IS SEGÍTHETI. MEGLEPÉS AZ 1899-ES FESTMÉNNYEL KIMUTATHATÓ ROKONSÁGA. UGYANAZ A KÉPKIVÁGÁS ÉS SZERKEZET JELLEMZI A KÉT PORTRÉT, CSAK AZ EGYIKEN JOBBRA, A MÁSIKON BALRA DÖNTI HÁTRA FEJÉT AZ ÁBRÁZOLT. AZ 1899-ES PORTRÉN EGY LÁGYABB, LÍRAIBB EGYÉNISÉGET LÁTUNK, SZEMBEN A NYAKKENDŐS PORTRÉVAL, AMELYEN ÁTÜT AZ ÁBRÁZOLT KACKIÁS SPANYOLLOSSÁGA. A HÁTRADÖLÉSBŐL ADÓDÓ JELLEGZETES MOZDULAT, A FELHÚZOTT SZEMÖLDÖK, A KITÁGULT ORRRLYUKAK ÉS A KISSÉ NYÍLT SZÁJ EGY TIPIKUS DÉLI FÉRFITÍPUSZT JELLEMEZNEK.

ÖSSZESEGÉBEN AZ ÁLLAPÍTHATÓ MEG, HOGY EZ A KIS MÉRETŰ FESTMÉNY CSAKIS MÉRETEI MIATT KERÜLHETETT HÁTRÁNYBA A TÖBBI PORTRÉ MELLETT, KVALITÁSA ÉS KÜLÖNLEGESÉGE MEGÉRDEMLI, HOGY NAGYOBB FIGYELMET SZENTELJÜNK NEKI ÉS GENTHON ISTVÁN SZAVAIVAL (1979, 25.) EZT A PORTRÉT IS "ELRAGADÓ ALKOTÁS"-NAK MINŐSÍTSÜK.

M.V.